

Dražen Novaković

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Ekonomski fakultet u Osijeku

Trg Ljudevita Gaja 7,

31000 Osijek, Hrvatska

dnovakov@efos.hr

Tel: +385912244134

PRIKAZ KNJIGE „OSNOVE UPRAVLJANJA RIZICIMA U FINANCIJSKIM INSTITUCIJAMA“, AUTORA DOMAGOJA SAJTERA

AUTOR: Domagoj Sajter

NAKLADNIK: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera
u Osijeku, Ekonomski fakultet u Osijeku

MJESTO I GODINA IZDANJA: Osijek, 2017.

Broj stranica: 217

ISBN 978-953-253-144-2

UDK 336.76 (075.8)

Knjiga „Osnove upravljanja rizicima u financijskim institucijama“ autora izv. prof. dr. sc. Domagoja Sajtera namijenjena je prvenstveno studentima druge godine diplomskog studija Financijskoga menadžmenta na Ekonomskom fakultetu u Osijeku kao udžbenik iz obveznoga kolegija „Menadžment financijskih institucija“ kojega je autor knjige nositelj i izvoditelj. Kao takav, ovaj udžbenik pokriva najveći dio sadržaja navedenoga kolegija. Udžbenikom se daje uvod u znanost i vještine upravljanja financijskim institucijama, odnosno upravljanja rizicima u financijskim institucijama. Udžbenik su recenzirali prof. dr. sc. Branko Novak s Ekonomskoga fakulteta u Osijeku i izv. prof. dr. sc. Saša Žiković s Ekonomskoga fakulteta u Rijeci dok lekturu potpisuje Sara Nikoloz, prof.

Udžbenik u sedam poglavlja obuhvaća sveukupno 229 stranica B5 formata, od čega se 208 stranica odnosi na središnji sadržaj – sam tekst. Ostalih 18 stranica čine redom: naslovnica, impressum, pregled poglavlja (opći pregled sadržaja s kazalom stranica), sadržaj (detaljni pregled sadržaja s kazalom stranica), popis tablica, grafikona, slika i kratica,

popis korištene literature (pet stranica), te kazalo imena i pojmova (četiri stranice).

Stranice nakon impressuma od pregleda poglavlja do predgovora numerirane su rimskim brojevima od I. do VII., a stranice samoga sadržaja teksta od predgovora do kazala imena i pojmova arapskim brojevima od 1. do 217.

Opseg knjige je 58.230 riječi. Djelo sadrži 14 tablica, 25 grafikona i 8 slika. Popis korištenih kratica obuhvaća 54 akronima.

U nastavku je prikazana dispozicija, odnosno struktura knjige.

Prvo poglavlje – predgovor – prezentira pozitivistički smjer knjige, njezin stil, namjenu i ciljeve, funkciju priloga, te ukratko predstavlja strukturu djela prema poglavljima.

U uvodu kao drugom poglavlju opisuju se uloga menadžmenta i važnost financijskih institucija u ekonomiji te specifičnosti menadžmenta financijskih institucija u odnosu na menadžment nefinancijskih institucija.

Treće poglavlje nosi naslov „Osnovni pojmovi“. Ondje autor definira temeljne pojmove koji se u knjizi koriste te na pojmu „financijske institucije“ pokazuje složenost financijske regulative koja predstavlja okvir za upravljanje rizicima. Također se definira i opisuje pojam rizika te se pojašnjava koncept vjerojatnosti koji je ključan u poimanju rizika. Pritom detaljno i kroz mnoštvo primjera objašnjava pojam i značaj vjerojatnosti u svijetu financija.

U četvrtom poglavlju – „Upravljanje rizicima“ – iznosi se ISO standard u području upravljanja rizicima (ISO 31000:2009). Rizici se razvrstavaju u 27 različitih vrsta i obrazlažu se četiri načina tretiranja rizika. Autor se suočava s pojmom moralnoga hazarda u financijskim institucijama i donosi neke posebnosti menadžmenta financijskih institucija.

Sljedeće, peto poglavlje pod naslovom „Regulatorni okvir“ prikazuje složenost pravnoga okvira koji regulira poslovanje financijskih institucija, od globalne (Baselski standardi), preko europske (uredbe) do lokalne regulative (zakoni, pravilnici, smjernice). Pritom se autor na lokalnoj razini fokusira na propise u domeni HNB-a.

U okviru ovoga djela najviše je pažnje posvećeno mjerama kreditnog i tržišnog rizika, te se sljedeća dva poglavlja bave konkretnijim, tehničkim pitanjima mjerenja rizika.

Šesto poglavlje – „Mjere kreditnog rizika“ – prikazuje upravo ono što naslov i sugerira: najčešće načine mjerenja kreditnog rizika, i to na temelju vanjske procjene, kao i mjerenje zasnovano na internim modelima. Kao i u prethodnom tekstu, sadržaj je popraćen konkretnim primjerima koji daju praktičan uvid u sadržaj onoga što se želi pojasniti.

Posljednje, sedmo poglavlje je najopsežnije i nosi naslov „Mjere tržišnog rizika“. Ondje je obrađena volatilitnost te u okviru nje aritmetička i geometrijska sredina, standardna devijacija i kovarijanca. Također su predstavljeni omjeri, i to Sharpeov, informacijski i Sortinoov omjer. Nadalje, obuhvaćene su mjere koje proizlaze iz metode linearne regresije (alfa, beta, R^2), rizična vrijednost (VaR), kao i kondicionalni VaR (CVaR). Sve mjere detaljno su pojašnjene uz konkretne primjere.

U bibliografiji se nalazi 60 jedinica popisanih abecednim redom prema prezimenu prvog autora, odnosno prema nazivu institucije, u APA formatu citiranja. Od navedenih 60 jedinica njih 19 su recentni etablirani udžbenici renomiranih autora i izdavača, dok su ostale jedinice većinom članci inozemnih autora u visokorangiranim časopisima čiji je sadržaj vezan uz sadržaj udžbenika. U bibliografiji se pojavljuju samo one jedinice koje su spominjane u tekstu knjige (bilo u samom tekstu, bilo u fusnotama), te nema jedinica koje nisu konkretno citirane i referirane u tekstu knjige.

Konačno, na samom kraju nalazi se Kazalo imena i pojmova koje predstavlja indeks važnijih autora

i ključnih pojmova koji se u djelu spominju, a ovaj popis sadrži 189 stavki s kazalom stranica koje čitatelje upućuju na to gdje se navedena imena i pojmovi konkretno pojavljuju.

Autor knjige je samostalno obavio i prijelom teksta te je i autor dizajna naslovnice, a stil je minimalistički.

Pišući na jednostavan, razumljiv i pristupačan način, autor je materiju, koja bi se mogla učiniti suhoparnom, približio čitatelju nastojeći popularizirati znanstvenu komponentu sadržaja te je čitatelja zaintrigirao i potaknuo na razmišljanje. Naime, ovaj udžbenik se snažno odmaknuo od uobičajene forme iznošenja definicija i nabiranja te u njemu svaku cjelinu prate konkretni primjeri koji daju praktičan uvid u ono što se želi pojasniti. Osim toga, svako je poglavlje popraćeno priložima kao dodatnim tekstovima kojima se približe opisuju elementi sadržaja poglavlja. Prilozi svojom slikovitošću potiču čitatelja na razmišljanje o temama koje su, poput mnogih drugih ekonomskih tema, na tankoj granici između znanosti i vještine.

Činjenica je kako nije moguće u jednoj knjizi obuhvatiti sve bitne elemente teme koju knjiga donosi. Stoga je važno zadržati jezgrovitost i smislenost sadržaja. Autor ovog udžbenika je i u tome uspio te je upravljanje rizicima odnosno općenito menadžment financijskih institucija izložio na osnovnoj, elementarnoj razini omogućujući time da se knjigom mogu služiti i oni koji traže temeljna znanja iz ovoga područja. Osim toga, iznošenje gradiva na elementarnoj razini razvija kod čitatelja (prvenstveno studenata) kritičko razmišljanje i sagledavanje problema. Naime, iako je za kvalitetno upravljanje rizicima ključno dobro poznavati statistiku, kritički pogled na osnovne statističke koncepte i poznavanje njihovih nedostataka i više su nego nužni. Nepoznavanje pretpostavki modela i nepouzdan temelji izračuna, mogu rezultirati u pogrešnom donošenju odluka iako su izračuni matematički precizni. Kako će sadašnji studenti izgledno biti budući nositelji politika upravljanja rizicima, ovakav pristup autora se pokazuje iznimno korisnim.

Iako je jasno kako su osnovna ciljna skupina ovoga djela studenti, pristup autora koji čitatelja potiče na kritičko razmišljanje i aktivno samostalno traženje rješenja, čini ovu knjigu zanimljivom i korisnom mnogo široj publici, unutar i izvan sveučilišta. Stoga će se ovim udžbenikom zasigurno poslužiti svi oni koji se zanimaju za upravljanje rizicima jer im on nudi dobru podlogu za daljnji razvoj u tom području.